

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagen om skydd i arbete och av lagen om tillsyn över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om skydd i arbete och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden ändras så att de uppfyller de förutsättningar som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) uppställer. I propositionen föreslås att lagen om skydd i arbete ändras när det gäller stadgandena som verksamhetsplaner för arbetarskyd-

det, samarbete inom arbetarskyddet, riskfaktorer och produktövervakning. Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden föreslås bli ändrad till den del det är fråga om produktövervakning.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

MOTIVERING

1. Allmänt

Propositionen baserar sig på EES-avtalet. I Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till godkännande av vissa bestämmelser i de avtal som gäller upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (RP 95/1992 rd) har motiverats de ändringsbehov som gäller lagen om skydd i arbete (299/58) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73). Motiveringen har presenterats i kapitel 4 del II om fri rörlighet för varor och i kapitel 1 del V om övergripande bestämmelser om de fyra friheterna i detaljmotiveringen till nämnda regeringsproposition.

2. Motivering till lagförslaget

2.1. Lagen om skydd i arbete

3 §. Rådets direktiv av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet (89/391/EEG, *ramdirektivet om arbetsmiljön*) innehåller bestämmelser om av arbetsgivaren utsedda personer, som har till uppgift att sköta arbetarskyddsärenden. Enligt gällande lag hör skötseln av arbetarskyddsärenden till arbetsgivarens eller dess företrädares allmänna uppgifter. I § 8 i lagen om arbetsavtal finns ett stadgande om arbetsgivares ställföreträdare. Stadgandena om arbetsgivares och dess ställföreträdares straffrättsliga ansvar finns i 49 § i

lagen om skydd i arbete. Därtill innehåller specialstadganden, t.ex. i fråga om elarbeten och sprängningsarbeten, bestämmelser om den person som skall leda och övervaka dessa arbeten. Lagstiftningen innehåller också stadganden om arbetarskyddschefens uppgifter. Dessa innehåller närmast bestämmelser om att företråda arbetsgivaren i samarbetet inom arbetarskyddet. I lagstiftning och inarbetad praxis ingår alltså redan rätt långt den princip om delegering av arbetsgivarens uppgifter direktivet avser.

För att lagstiftningen skall kompletteras så att den till denna del motsvarar innehållet i ovannämnda direktiv föreslås att till 3 § lagen om skydd i arbete fogas ett stadgande om de uppgifter enligt lagen om skydd i arbete som ankommer på sådan arbetsgivares ställföreträdare som avses i 8 § i lagen om arbetsavtal. Enligt förslaget till stadgande kan arbetsgivare utse en eller flera företrädare med tillräcklig kompetens för fullgörande av uppgiften att uppfylla de förpliktelser lagen uppställer. I allmänhet är det då fråga om en person i förmansställning från företagets linjeorganisation.

Då arbetsgivaren utser sina företrädare att sköta arbetarskyddsuppgifter får dessa samtidigt tillräckligt mycket av arbetsgivarens beslutanderätt för att kunna fullgöra uppgiften. Arbetsgivaren definierar uppgifterna och omfattningen av beslutanderätten i anslutning till dem utgående från företagets storlek, verksamhetens art och övriga omständigheter som inverkar på saken. Enligt ramdirektivet för arbetsmiljön skall de personer som utses till ansvarspersoner ha behövlig förmåga och behövliga medel.

Enligt ramdirektivet för arbetsmiljön kan en arbetsgivare, om han har nödig kompetens, själv ta ansvaret för de säkerhets- och hälsovårdsförpliktelser direktivet avser. I annat fall skall han skaffa kompetent utomstående hjälp och definiera de ärenden som den utomstående producenten av tjänster ansvarar för. Att arbetsgivaren utnyttjar utomstående tjänster befriar honom dock inte från ansvar.

Enligt gällande lagstiftning skall arbetsgivaren fullgöra de förpliktelser som gäller säkerhet och hälsa. Lagstiftningen innehåller inget uttryckligt stadgande om arbetsgivarens kompetens. Man har dock ansett att kompetenskravet indirekt ingår i 9 § i lagen om skydd i arbete. Arbetsgivaren kan alltså själv svara för de

säkerhets- och hälsoförpliktelser som direktivet avser, och i lagstiftningen behöver inte intas stadganden om att en utomstående producent av tjänster ansvarar för dessa saker.

Ansvaret för arbetsgivaren och arbetsgivarens ställföreträdare i arbetsskyddsärenden bestäms enligt 49 § i lagen om skydd i arbete och den praxis som utformats utgående från sagda lagrum. Det föreslagna stadgandet syftar inte till en ändring av den principiella ansvarsbestämningen eller allokeringen av ansvaret i företagets organisation.

9 § Paragrafen innehåller grundstadgandet om samarbete på arbetsplatsen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Man har ansett att stadgandet avser samarbete också när det gäller en kontinuerlig uppföljning och planering av arbetsmiljön. Ramdirektivet för arbetsmiljön innehåller en bestämmelse om utvecklande av ett verksamhetsprogram (prevention policy) som en princip för preventivt arbetarskydd. Fastän principen om preventivt arbetarskydd redan rätt långt genomförts i vår lagstiftning, innehåller den inte uttryckligen detta slags stadgande. Därför föreslås att paragrafen kompletteras till denna del med ett nytt 3 mom.

Verksamhetsprogrammet skall omfatta de verkningar som teknologin, organiserandet av arbetet, arbetsförhållandena, de sociala förhållandena samt arbetsmiljön har på arbetstagarnas hälsa och säkerhet. Dess betydelse framgår av att arbetsgivaren, då han vidtar enligt 9 § 1 mom. behövliga åtgärder, skall se till att behoven att utveckla arbetsförhållandena och verkningarna för arbetsmiljön bedöms systematiskt.

Programmet bör vid behov innehålla garderingar för att minimera följderna av olycksfall och olyckor och eventuella följder samt en beskrivning av bl.a. första hjälp, brandvärn och evakuering av arbetstagare samt om förbindelserna till utomstående tjänster.

En central del av verksamhetsprogrammet är bl.a. att man beaktar åtgärdsförslagen och verksamhetsplanen för arbetshälsovården.

Företagets storlek, verksamhetsområde, produktionsmetod och utvecklingsgrad påverkar verksamhetsprogrammets form, omfattning och innehåll. Redan informativa orsaker medför att verksamhetsprogrammet måste upprättas i skriftlig eller annars verifierbar form. Att teckna ned eller annars i verifierbar form presentera verksamhetsprinciperna konkretise-

rar själva saken och gör det lättare att följa dem.

Det föreslagna stadgandet avser att leda företaget att finna den lämpligaste lösningen och de lämpligaste sätten, att ur målsättningarna för hälso- och säkerhetsverksamheten hänleda målen för utvecklingsverksamheten och planeringen. Det viktigaste är att företagets ledning och hela personal förbinder sig att beakta och följa uppställda säkerhets- och hälsomål.

Vid utvecklandet av arbetarskyddsprogrammet skall beaktas också andra arbetsgivares arbetstagare på arbetsplatsen.

Vid företag uppgörs olika planer och program för utvecklande av företagen. Också den gällande lagstiftningen förutsätter i viss mån utvecklande av planer. Dessa planer och program bildar ofta en helhet där ärenden som rör olika delområden åtminstone i vissa punkter sammanfaller. Det är viktigt att också de olika myndigheterna i sin inspektionsverksamhet tar hänsyn till att företagens funktioner bildar en helhet, vars styrning och planering det inte alltid är ändamålsenligt att dela upp i delfaktorer.

Förslaget till ändring av gällande 3 mom. grundar sig på ramdirektivet för arbetsmiljön. Enligt detta skall arbetstagarna för sin del sörja för sin egen och övriga arbetstagares säkerhet. På grund av det nya 3 mom. som föreslås, blir det nuvarande 3 mom., som föreslås bli ändrat, 4 mom.

Förslaget till ändring av paragrafens gällande 4 mom. grundar sig på ramdirektivet för arbetsmiljön. Ändringen är nödvändig för att det samarbete direktivet förutsätter skall kunna genomföras också på de arbetsplatser, där man inte tillämpar specialstadgandena om samarbete i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73) (tillsynslagen).

Enligt direktivet skall arbetsgivaren vidta lämpliga åtgärder för att arbetstagarna eller företrädarna för dessa med beaktande av företagets eller inrättningens storlek får all növärdig information om de åtgärder och de verksamhet som avser skydd för eller hinder mot faror som hotar arbetstagarnas säkerhet eller hälsa. Direktivet förutsätter också att arbetstagarna hörs, att de eller företrädarna för dem har rätt att göra förslag och att arbetstagarna rättvist får deltaga i behandlingen av ärendena. Enligt direktivet skall arbetsgivarna förhandla

(consultation) med arbetarskyddsfullmäktige eller någon annan företrädare för arbetstagarna och tillåta att de deltar i diskussioner, då man dryftar vilka frågor som helst i anslutning till arbetstryggheten och -hälsan. Likaså skall man enligt direktivet i god tid på förhand förhandla om alla åtgärder som väsentligt kan påverka arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

På grund av det nya 3 mom. som föreslås, blir det nuvarande 4 mom., som föreslås bli ändrat, 5 mom.

9 b §. Stadgandet syftar till att anpassa arbetet till människans förutsättningar genom att dimensionera och placera arbetet och redskapen på ett ändamålsenligt sätt. I stadgandet har inte skilt nämnts hjälpmedel. Rådets direktiv av den 29 maj 1990 om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbete vid bildskärm (femte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) (90/270/EEG, *bildskärmsdirektivet*) förutsätter att arbetstagarna vid bildskärmsarbete skall ges speciella korrigerande hjälpmedel. Också rådets direktiv av den 29 maj 1990 om minimikrav för hälsa och säkerhet vid manuell hantering av laster där det finns risk för att arbetstagare drabbas av skador, särskilt i ryggen (fjärde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) (90/269/EEG, *lastbehandlingsdirektivet*) innehåller bestämmelser om hjälpmedel. Då dessa hjälpmedel inte heller kan anses som personlig skyddsutrustning måste lagen om skydd i arbete kompletteras till denna del.

Enligt rådets direktiv av den 30 november 1988 om minimikrav för säkerhet och hälsa på arbetsplatsen (det första särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) (89/654/EEG, *arbetsplatsdirektivet*) skall nya arbetsplatser anordnas på det sättet att man vid behov kan beakta handikappade arbetstagare.

Det handikapp eller den omständighet som förutsätter specialåtgärder som avses i stadgandet skall definieras på arbetsplatsen i enlighet med stadgandena och bestämmelserna om arbetshälsovård. Arrangemangen avser speciellt gälla de dörrar, korridorer, trappuppgångar, duschar, lavoarer, WC:n och arbetsställen som används av handikappade. Stadgandet kompletterar grundstadgandet i 9 §.

10 §. Enligt arbetsplatsdirektivet skall man för arbetstagarnas under vissa förutsättningar reservera ett vilorum. För nya och gamla arbetsplatser gäller olika krav. På gamla ar-

betsplatser kan vilorummet ersättas med ett viloutrymme. Lagen om skydd i arbete nämner inte uttryckligen vilorum utan utrymmen för vistelse. Ändringen av 1 mom. 7 punkten är närmast av principiell betydelse.

Det föreslagna stadgandet (nytt 3 mom.) om möjlighet för gravida kvinnor att vila sig grundar sig på en bestämmelse i arbetsplatsdirektivet. Avsikten är att behovet av vila definieras på arbetsplatsen i enlighet med stadgandena och bestämmelserna om arbetshälsövård.

Enligt arbetsplatsdirektivet skall man i vilorummen och i viloutrymmena vidta ändamålsenliga åtgärder med syfte att skydda ickeroökare mot tobaksrök. Den olägenhet eller olycksrisk som tobaksrök förorsakar en annan arbetstagar har allmänt beaktats i tillsynspraxis på basis av det allmänna stadgandet i 9 §. Också lagen om åtgärder för inskränkande tobaksrökning (693/76; tobakslagen) och motsvarande förordning (225/77) uppställer begränsningar för tobaksrökning. De avser dock inte bla vilou- och vistelseutrymmen, varför ändringen av nuvarande 3 mom. (i förslaget 4 mom.) måste anses vara nödvändig.

11 §. Det nya 1 mom. som föreslås bli fogat till. paragrafen grundar sig på bestämmelserna i arbetsplatsdirektivet om väggarna, taket, golvet, fönstren, dörrarna och portarna i ett rum. Avsikten är att vid behov precisera momentet med noggrannare bestämmelser.

Arbetsplatsdirektivet förutsätter att arbetsrummets konstruktioner, golvet, väggarna och taket liksom även dörrar och fönster skall vara av säkra material och sådana att de tillräckligt väl kan rengöras eller iståndsättas. Genomskinliga väggar och dörrar skall utmärkas tydligt. Svängdörrar och portar skall vara genomskinliga eller ha en ruta för genomsyn. Vidare skall enligt arbetsplatsdirektivet skjutdörrar med säkerhetsanordningar, som hindrar dem från att lossna från sina skenor eller falla. Sådana dörrar och portar som öppnas uppåt skall ha en säkring så att de inte faller.

I arbetsplatsdirektivet förutsätts dessutom att arbetstagarna skall kunna öppna, stänga, reglera eller säkra fönstren, ventilerna och andra motsvarande anordningar säkert och på ett sådant sätt att fara inte uppstår. Fönstren skall kunna rengöras utan fara för den som utför arbetet och eller för andra personer.

Behöriga noggrannare bestämmelser i enlig-

het med direktivet utfärdas för dels nya byggnader och dels för byggnader i användning.

Den föreslagna ändringen medför också en ändring av den tekniska momenthänvisningen i det nuvarande 2 mom., som blir 3 mom.

14 §. Arbetsplatsdirektivet förutsätter att man vid användningen av fönster och glasvägar beaktar de verkningar som för mycket solljus har på arbetsförhållandena. I praktiken har solljuset förorsakat för stor värmebelastning på arbetsplatserna inom konfektionsindustrin och på arbetsplatser med motsvarande fast skiftesarbete. Man har rätt långt kunna gardera sig mot detta genom gällande stadganden. Eftersom kravet med tanke på planeringen av arbetsplatsen och det preventiva arbetsskyddet dock är viktigt föreslås att paragrafen kompletteras med ett 2 mom. om detta. Konstruktionsbestämmelserna i direktivet gäller bara arbetsutrymmen som byggts efter ett visst datum. Detta beaktas då man utfärdar noggrannare bestämmelser.

20 §. Stadgandet i det 4 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen grundar sig på Rådets direktiv av den 30 november 1989 om minimikrav på säkerhet och hälsa vid arbetstagar användning av personlig skyddsutrustning på arbetsplatsen (det tredje särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) (89/656/EEG, *direktivet om användning av skyddsutrustning*). Enligt detta skall arbetsgivaren kostnadsfritt åt arbetstagarna upplåta personlig skyddsutrustning, försäkra sig om deras felfria funktion och tillfredsställande hygieniska kondition med hjälp av behövt service samt behövliga reparationer och byten. I gällande lag finns inte bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att granska och underhålla skyddsutrustningen. Arbetstagaren förblir skyldig att meddela om de fel och brister han upptäcker på skyddsutrustningen.

21 §. Förslaget grundar sig på direktivets krav om en ändamålsenlig användning av skyddsutrustning i enlighet med föreskrifterna. Enligt artikel 11 i den internationella arbetsorganisationens konvention nr 167 om arbetskydd och hälsa vid byggande skall arbetstagarna använda skyddsutrustning rätt samt vårda den väl. Enligt regeringens proposition (reg.prop. 239/89 rd.) förutsätter en ratificering av konventionen en översyn av lagstiftningen. Den i denna paragraf stadgade skyldigheten för arbetstagar att omedelbart underrätta arbetsgivaren om eventuella felaktigheter eller brist-

fälligheter i utrustningen föreslås bli flyttad till 35 §, där man samtidigt intar alla skyldigheter av samma natur.

24 §. Ändringsförslaget grundar sig på stadgandet om räddningsvägar i arbetsplatsdirektivet. Noggrannare bestämmelser om säkerhetsmärkning utfärdas genom statsrådets beslut på grundval av det direktiv saken gäller.

27 a §. Lagen om skydd i arbete innehåller inget uttryckligt grundstadgande om sådana lastningsbryggor och -plattformar som avses i arbetsplatsdirektivet. Ett stadgande om detta föreslås bli intaget i paragrafen om transport, hantering och lagring av varor. Det föreslagna tillägget föranleder en förändring i författningstekniska momenthänvisningar i och med att de nuvarande 3 och 5 mom. blir 4 och 6 mom.

29 §. Det föreslås att paragrafens 3 mom. ändras att man i huvudsak avstår från nationell förhandsgranskning. Kravenligheten skall dock fortsättningsvis konstateras genom statsrådets beslut. Det behövliga tillägget intas i fullmaktsstadgandet i 47 §. Om inspektioner i anslutning till användningen bestäms i 23 § i lagen om tillsynslagen.

34 §. Stadgandet i det föreslagna nya 3 mom. grundar sig på ramdirektivet för arbetsmiljön. Enligt detta skall arbetsgivaren försäkra sig om att de arbetsgivare som låter utföra arbete på hans arbetsplats och de utomstående arbetsgivares arbetstagare som arbetar denna har fått de behövliga information och anvisningar om de faromomenten och hälsoriskerna under arbete. Stadgandet skall närmast tillämpas i arbete baserat på köp-, leverans- och entreprenadavtal, där den mottagande arbetsgivaren inte har rätt att ingripa i arbetet. Arbetsledningen och övervakningen och skyldigheterna i anslutning till detta avses fortsättningsvis höra till arbetstagarens arbetsgivare. Den arbetsgivare som innehar arbetsplatsen skall se till att arbetsgivaren för de utomstående arbetstagarna erhåller behövlig information och säkerställa att arbetstagarna fått tillräckliga anvisningar. I den föreslagna ändringen beaktas också rådets direktiv av den 25 juni 1991 om komplettering av åtgärderna för att främja förbättringar av säkerhet och hälsa i arbetet för arbetstagare med tidsbegränsat eller tillfälligt anställningsförhållande (91/383/EEG). Eventuella närmare bestämmelser som detta direktiv förutsätter ges vid behov genom ett statsrådsbeslut.

Enligt ramdirektivet för arbetsmiljön skall man försäkra sig om att endast sådana arbets-

tagare som fått behöriga anvisningar kommer in på område, där det råder allvarlig och särskild fara. I lagen om skydd i arbete ingår inte ett uttryckligt stadgande som motsvarar detta. I propositionen föreslås att ett tillägg rörande detta intas i momentet om farligt arbete. Specialstadganden om att hindra onödigt tillträde till farliga områden finns för lyft- och transportarbetenas del i 27 a §, för reparations-, installations- och servicearbetenas del i 28 a § och för maskinernas del i 32 §.

35 §. Enligt ramdirektivet för arbetsmiljön skall arbetstagare omedelbart meddela arbetsgivaren eller ansvarsperson för arbetarskyddet om varje brist i säkerhetsarrangemangen. Arbetstagaren skall i enlighet med nationell praxis samarbeta med arbetsgivaren eller nämnda ansvarsperson tills arbetsgivaren kan säkerställa att miljön och arbetsförhållandena är trygga och inte medför fara för säkerhet eller hälsa. Direktivet innehåller bestämmelser också om arbetstagarnas medverkan i avgörande av frågor som påverkar arbetstagarnas trygghet och om arbetsgivarens information till arbetstagarna. Direktivet förutsätter att arbetstagarna hörs, att arbetstagarna eller företrädare för dessa har rätt att göra förslag och att deltagandet är jämlikt i enlighet med nationella lagar eller nationell praxis.

Enligt direktivet gäller informationskyldigheten framför allt situationer som innebär en allvarlig och omedelbar fara för hälsan och säkerheten. I 9 c § i lagen om skydd i arbete ingår stadganden om detta. Tillsynslagen innehåller i 11 a § stadganden om arbetarskyddsfullmäktiges verksamhet i dylika situationer. Direktivet talar visserligen inte om anmälan till arbetarskyddsfullmäktige. Vår lagstiftning skulle dock närmast med nämnda ansvarsperson avse arbetarskyddsfullmäktige.

I artikel 11.d i Internationella arbetsorganisationens nämnda konvention 167 om säkerhet och hälsa i byggnadsverksamhet avses klart att också arbetarskyddsfullmäktige kan vara mottagare av anmälan. Enligt artikel 10 i konventionen har arbetstagaren rätt och skyldighet att uttrycka sin åsikt bland annat när det gäller hur säkra tillämpade arbetsmetoder är och enligt artikel 11 därtill när det gäller alla situationer till vilka riskfaktorer är anknutna och vilka han inte själv ordentligt kan bemästra.

Anmälningsskyldigheten enligt 35 § lagen om skydd i arbete är snävare. I lagrummet ingår

inte överhuvudtaget en förpliktelse för arbetsgivaren att meddela vilka åtgärder man vidtagit eller avser vidtaga med anledning av anmälan om fel eller brister. Då stadgandet ändras på det föreslagna sättet motsvarar det för sin del kravnivån i de direktivets artiklar ifråga och innehållet i konventionens artiklar.

40 §. Stadgandena har uppställt en förpliktelse för leverantör och annan överlåtare av teknisk anordning att tillse att anordningen inte, då den överläts för begagnande, medför fara för olycksfall eller ohälsa för arbetstagare. Man har inte heller fått ställa ut en dylik anordning om den inte är i skick i detta avseende. Stadgandet har inte avlägsnat eller minskat arbetsgivarens skyldigheter i fråga om säkerhet och hälsa.

Till Europeiska gemenskapernas strävan efter fri rörlighet för varor på den inre marknaden ansluter sig väsentligt att produktbestämmelserna i de olika länderna har samma innehåll. Kraven på hälsa och säkerhet i fråga om maskiner och anordningar riktar sig närmast mot tillverkaren och importören. Man kan uppställa nationella krav på de förhållanden maskinen används i under förutsättning att det inte medför sådana förändringar i maskinen som ifrågavarande direktiv inte godkänner. Enligt de direktiv saken gäller kan en anordning också ställas ut på mässor eller andra tillställningar om det klart anges att anordningen inte är i skick och man i behörig ordning garanterar personernas säkerhet under utställningen.

Direktiv enligt artiklarna 100 och 100 a i Romfördraget skyddar på det sätt som i dem anges förutom arbetstagare och användare av anordningarna också andra personers säkerhet och hälsa samt husdjur och egendom.

Gällande stadgande har närmast gällt sådan överlåtelse som gällt arbete enligt lagen om skydd i arbete. Typgodkännande- och typgranskningsverksamheten har visserligen gällt alla maskin- och anordningstyper avsedda för arbetsbruk oberoende av var maskinen och anordningen använts. Däremot har stadgandet inte avsett skydda husdjur och egendom fastän detta indirekt beaktats då man bedömt kravenligheten.

Av denna orsak föreslås en ändring av 1 mom. så att man vid planeringen och byggandet av en maskin och anordning beaktar maskinens säkerhet och hälsokraven i ovan anförd omfattning. Enligt det föreslagna 3

mom. är det möjligt att ställa ut en anordning trots att den är bristfällig. Begreppet teknisk anordning, som avses i stadgandet, har i praktiken, bl.a. på grundval av arbetsrådets utlåtanden blivit så omfattande att det väl uppfyller de begrepp som omfattats i vederbörande EG-direktiv, t.ex. personlig skyddsutrustning. Begreppet importör innebär i praktiken inte nödvändigtvis det samma som i EG:s direktiv, eftersom stadgandet enbart kan gälla import till Finland. Lagförslaget inverkar inte på fördelningen av skyldigheter. För arbetsgivarens del avser skyldigheterna på grundval av 9—39 § i lagen om skydd i arbete omfatta närmast säkerheten och hälsan för arbetstagare och andra som är inom anordningens verkningskrets såsom fallet är även nu. Den faran för djur och egendom som användningen av anordningen innebär förblir oreglerad av lagen om skydd i arbete.

Förslagen grundar sig på rådets direktiv av den 14 juni 1989 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner (89/393/EEG, *maskindirektivet*) jämte senare ändringar, rådets direktiv av den 21 december 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om personlig skyddsutrustning (89/686/EEG, direktivet om personlig skyddsutrustning), rådets direktiv av den 17 september 1984 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om de allmänna bestämmelserna som avser byggmaskiner och -anordningar (84/532/EEG) och rådets direktiv av den 26 maj 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skyddskonstruktioner som monterats på vissa byggmaskiner med tanke på fall (ROPS) (84/295/EEG) och rådets direktiv av den 26 maj 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa skyddskonstruktioner som monterats på vissa byggmaskiner med tanke på fallande föremål (FOPS) (84/296/EEG).

Till paragrafens 2 mom. har från 1 mom. överförts stadgandet om montering, användning och skötsel, och där ingår också i övrigt kraven på anvisningarnas innehåll. Ändringen är av tekniska natur. Bestämmelserna om kravenligheten vid planeringen och byggandet av maskiner, om konstaterandet av kravenligheten och om behövlig märkning utfärdas genom statsrådsbeslut grundade på de direktiv saken gäller. Om den produktövervakning som ankommer på arbetarskyddsmyndigheterna stadgas i lagen om tillsynen över arbetarskyd-

det och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden.

40 a §. Det föreslås att stadgandet ändras så att de begrepp som där används bättre motsvarar de begrepp som omfattats i EG-direktiven. I gällande 40 a § används begreppet "hälsofarligt ämne" som allmänt begrepp för alla ämnen som förorsakar fara. I EG:s ämnesdirektiv har sedermera begreppet hälsofarligt ämne definierats snävare, vilket leder till att det i lagen om skydd i arbete använda begreppet måste korrigeras för att harmonisera med EES-avtalet.

Man föreslår nu i stället för begreppet "ämne" begreppet "kemikalie" och "produkt som innehåller en kemikalie". Med farlig kemikalie avses de kemikalier som i EES-avtalet och EG-direktiven klassificeras som farliga. Med kemikalie som förorsakar fara avses en kemikalie vars användning kan innebära risk för användaren. En inskrivning av de nya definitionerna i lagen medför inte ändring av gällande bestämmelser på lägre nivå.

Gemenskapslagstiftningen innehåller för tillfället inget allmänt krav på att lämna behövliga uppgifter med syfte att kunna identifiera och tryggt använda kemikalier och produkter som innehåller kemikalier.

När det gäller de produkter som innehåller kemikalier är det nödvändigt att bibehålla gällande krav i lagen, eftersom användaren inte annars får information om den kemikalie, som förorsakar fara, produkten innehåller. Kravet kan inte anses strida mot EES-avtalet. När det gäller att identifiera en kemikalie anses som nödvändiga uppgifter till exempel uppgifterna på kemikalies emballage om det företag som svarar för att kemikalien släpps ut på marknaden eller överläts för begagnande samt kemikalies namn. Också Internationella arbetsorganisationen ILO:s avtal 170 förutsätter att kemikalies identifikationsuppgifter antecknas. Enligt gemenskapslagstiftningen behöver man inte anteckna identifikationsuppgifter på sådan kemikalies förpackning som inte anses farlig.

Motsvarande krav om information för konsumentprodukter ingår för kemikaliernas och sådana produkters del som innehåller kemikalier i produktsäkerhetslagen.

I nuvarande lag finns det inte stadganden om kemikalieförpackningarnas säkerhet. I propositionen föreslås att kravet införs i lagstiftningen, då det förutsätts i EES-avtalet.

Såsom i gällande lag är det i första hand

tillverkaren eller importören som är skyldig att lämna information. I direktiven bestäms att ansvaret för att lämna information ligger hos den som för ut produkten på marknaden, oberoende av om han är tillverkare, importör eller distributör. Den som är ansvarig för att produkten förs ut på marknaden kan verka var som helst inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Att föra ut på marknaden innebär leverans eller erbjudande åt tredje part. Begreppet tredje part har inte definierats i direktivet.

Med tanke på arbetarskyddet är det nödvändigt att den som bedriver verksamheten också i de situationer då kemikalien inte släpps ut på marknaden utan tagits i bruk som råvara i den egna verksamheten eller tillverkas för till exempel export eller för råvara i en annan anläggning ägd av samma företag, har samma förpliktelser som den som överlåter kemikalien åt tredje part utanför det egna företaget. Av denna orsak stadgas i lagrummet motsvarande bestämmelser för den som överlåter kemikalie för nyttjande som för den som för ut den på marknaden. Överlåtelse av kemikalien för lagring avses jämföras med överlåtelse för nyttjande. Ansvaret för den som överlåter kemikalien för nyttjande ingår redan i gällande 40 a §.

Gemenskapslagstiftningen innehåller inte i den form stadgandet presenterar bestämmelser om att lämna kemikalieinformation till myndigheterna. Enligt artikel 12 i Rådets direktiv av den 7 juni 1988 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga beredningar (88/379/EEG, blandningsdirektivet) bestäms dock att medlemsstaterna skall utse ett eller flera organ, som skall ta emot uppgifter om preparat. Informationen insamlas i preventivt eller vårdande medicinskt syfte, speciellt för att användas i nödsituationer.

Avsikten är att de kemikalieuppgifter som lämnats arbetarskyddsstyrelsen huvudsakligen såsom hittills för registrering tas ur skyddsinformationsbladen. Arbetarskyddsstyrelsen har registrerat uppgifter ur de skyddsinformationsblad som tillställts den ända sedan år 1979. Registreringen förordnades år 1989 i kemikalielagen att ankomma på arbetarskyddsstyrelsen. För registreringen inbegärs vissa uppgifter som kompletterar skyddsinformationsbladet. Sådana är bland annat identifieringsuppgifterna på den näringsidkare som är ansvarig för att kemikalien förs ut på marknaden eller

överläts för nyttjande i Finland och en precisering av uppgifterna om sammansättningen av ett farligt preparat genom anmälan av en identifikationskod.

Registret över kemikalieprodukter avses ännu bli utnyttjat vid marknadsövervakningen, informationsserviceuppgifter och kartläggning.

Det föreslås att till 40 a § fogas ett stadgande i enlighet med direktivet om att den som för ut kemikalien på marknaden skall känna till kemikalien egenskaper.

Om klassificering av farliga kemikalier, märkning, skyddsinformationsblad, packandet, lämnande av information om kemikalien till arbetarskyddsstyrelsen, registrering, begränsningar och förbud stadgas likaså i kemikalielagen. Man har föreslagit en ändring av kemikalielagen så att arbetarskyddsmyndigheterna avses övervaka kemikalielagen till den del den avser nämnda förpliktelser såsom stadgas i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden. Ändringen av kemikalielagen syftar till att bestämmelser på lägre nivå skall kunna utfärdas enbart med stöd av kemikalielagen, varvid nu gällande motsvarande bestämmelser utfärdade på basen av lagen om skydd i arbete kan undanröjas.

Eftersom bestämmelserna med stöd av kemikalielagen ändå övervakas på grundval av tillsynslagen, är det nödvändigt att i själva lagen om skydd i arbete bibehålls stadgandet i 40 a § som ger rätt till övervakning.

47 §. I sin nuvarande form uppräknas skilt i 47 § ett antal saker som avses i lagen och stadgas därtill att statsrådet kan utfärda andra bestämmelser angående verkställigheten av lagen. Nu föreslås att ordalydelsen i paragrafen förenklas. Gällande bestämmelser är i kraft tills annat föreskrivs.

Det föreslagna 2 mom. syftar till att angående klassificering, packande och märkning av kemikalie, lämnande av information om kemikalie, begränsningar och förbud som gäller tillverkare, importör, försäljare av kemikalie eller person som för ut kemikalie på marknaden stadgas i kemikalielagen när det är fråga om en bestämmelse som eventuellt kan anses som ett handelshinder. Sådana är de bestämmelser, som har som förebild de direktiv som utfärdats på grundval av artikel 100 eller 100 a i Romfördraget. Om bestämmelsen om förbud eller andra nämnda omständigheter avser användningen på arbetsplatsen av kemikalie eller

produkt som innehåller kemikalie till exempel då förebilden är de direktiv som avses i artikel 118 a i avtalet, skall om detta fortsättningsvis stadgas med stöd av lagen om skydd i arbete.

Stadgandet i det föreslagna 3 mom. avser primärt överföra godkännandet av de tekniska detaljerna från statsrådsnivå till ett ministerium. Statsrådet överväger i varje enskilt fall vilka saker ministeriet fastställer. Stadgandet föreslås bli intaget i lagen också emedan i många direktiv ingår bestämmelser, som med stöd av lagen om skydd i arbete kan fastställas att gälla arbete och som samtidigt kan gälla sådant som andra myndigheter, till exempel konsumentmyndigheterna, övervakar. Detta stadgande möjliggör att statsrådet kan överföra ärendena till den del till den myndighet ärendet underlyder. Avsikten är att ett stadgande med samma innehåll inte på nytt skall behöva fastställas med stöd av en annan lag.

2.2. Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden

1 §. Enligt stadgandena i tillsynslagen kan arbetarskyddsmyndigheternas övervakning omfatta endast arbetsplatser. Verkningarna av de stadganden arbetarskyddsmyndigheterna övervakar har dock utsträckt sig utanför arbetsplatsen. Man har genom förhandsövervakning försökt påverka tillverkare, importörer, försäljare och övriga överlåtare redan innan anordningen eller ämnet tagits i bruk på arbetsplatsen. Ofta är utrymmena för tillverkning, lagring, presentation och försäljning av produkterna också arbetsplatser. I vissa fall är det nödvändigt att förrätta inspektioner på sådana lagrings- och försäljningsställen som inte är arbetsplatser. Verkställigheten av de statsrådsbeslut som utfärdats på grundval av de direktiv EG-rådet utfärdat om maskinsäkerhet, personlig skyddsutrustning och kemikalier förutsätter en allmän rätt för arbetarskyddsmyndigheterna att inspektera produkter på marknaden. En ändring av stadgandets ordalydelse i enlighet med detta föreslås.

Paragrafens 3 mom. har avskiljts från 2 mom. och utgör endast ett tekniskt förtydligande. Det fjärde momentet i paragrafen innehåller en teknisk definition.

4 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. i vilket regleras arbetarskydds-

myndighetens rätt att inspektera platser, där tillverkning äger rum eller produkter som skall föras ut på marknaden eller överlätas för nyttjande uppbevaras. Arbetskyddsmyndigheterna avses ha rätt att ta behövliga prover av produkterna.

15 §. Avsikten är inte att det i denna paragraf avsedda förfarandet skall följas i de fall där förfarandet enligt den föreslagna 15 a—15 e §§ tillämpas. På denna grund föreslås momentet bli ändrat.

15 a §. Den som för ut produkten på marknaden eller överlåter den för nyttjande svarar primärt för att produkten är kravenlig i enlighet med stadgandena. Myndighetens uppgift är att på marknaden övervaka att produkterna uppfyller kraven (marknadsövervakning). Då den gemensamma marknaden genomförs på Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är en förutsättning att det anordnas en effektiv marknadsövervakning. Vid marknadsövervakning är det fråga om en granskning av produktens kravenlighet och den gäller den som släpper ut produkten på marknaden eller överlåter den för nyttjande.

I direktiven har i allmänhet endast på ett allmänt plan definierats att medlemsstaternas skyldighet att sörja för att produkter, som inte uppfyller kraven i direktiven, inte får släppas ut på marknaden.

Myndigheternas åtgärder vid marknadsövervakningen kan indelas i två skeden. Det första skedet utgörs av övervakningen produkter på marknaden genom granskning av produkter i affärer, industri-inrättningar eller lager antingen sporadiskt eller genom stickprov, genom inspektion av den information och de dokument som skall lämnas för produkten samt genom handläggning av de besvär som anförts på grund av produkterna. I det andra skedet aktualiseras förfarandet för att lösa problem genom att avtala med näringsidkarna eller tillgripa de tvångsmedel som definierats i lagstiftningen.

I gemenskapslagstiftningen har tvångsmedlen inte definierats, men enligt direktiven skall de vara så effektiva att man vid behov skall kunna hindra att produkter som strider mot kraven släpps ut på marknaden.

Den nationella marknadsövervakningen och åtgärderna föranledda av denna har verkningar inom hela EES. Enligt EG-kommissionen skall marknadsövervakningen vara nationellt koordinerad, åtgärderna i och resultaten av mark-

nadsövervakningen vara öppna och alltså kunna tillämpas i de övriga staterna inom EES.

Eftersom den som för ut produkten på marknaden kan verka utanför det egna landet, skall den koordinerande myndigheten i detta fall sörja för utredningar och förhandlingar med den som för ut produkter på marknaden och är verksam inom EES, också någon annan stans än i Finland, samt eventuellt begära handräckning av marknadsövervakningsmyndigheterna i det land den utomlands verksamma underlyder.

Organisationerna för marknadsövervakningen är i hög grad olika i de olika europeiska länderna. Vanligtvis sörjer myndigheterna för de olika förvaltningsgrenarna för marknadsövervakningen för sitt verksamhetsområde.

I paragrafen föreslås att arbetsministeriet blir ansvarig myndighet för de produkter som skall nyttjas i arbete. Arbetsfördelningen mellan de olika arbetarskyddsmyndigheterna organiseras så att inspektörerna vid arbetarskyddsdistriktet vid marknadsövervakningsprojekt sörjer för att prov tas och insamlar dokument samt att de vid inspektioner på arbetsplatsen vidarebefordrar de brister de upptäckt att utredas av arbetsministeriet. Inspektören vid arbetarskyddsdistriktet avses också i fall som kräver omedelbara åtgärder utfärda ett temporärt förbud att överlåta produkten. Arbetsministeriet avses fastställa förbudet.

Arbetsministeriet avses verka som den myndighet som koordinerar marknadsövervakningen och ha beslutanderätt i ärenden som gäller marknadsövervakningen.

15 b §. I direktiven och EES-avtalet ingår en rätt att tillämpa en s.k. säkerhetsklausul, när produkten motiverat anses förorsaka fara för hälsa eller säkerhet fastän produkten uppfyller kraven i direktiven. Myndigheterna kan i detta fall förhindra att produkten släpps ut på marknaden eller överläts för nyttjande.

Den procedur som är anknuten till användningen av säkerhetsklausulen nämns i EES-avtalet. Man skall alltid meddela EFTA:s och EG:s organ om användningen av säkerhetsklausulen. Dessa skall behandla ärendet och inta en EES-ståndpunkt. Om användningen av säkerhetsklausulen enligt EES-ståndpunkten inte varit berättigad måste landet som använt klausulen dra tillbaka sitt beslut.

15 c §. Enligt stadgandet skall en myndighet vid behov kunna förordna att överlåtaren av en produkt på egen bekostnad skall dra bort

produkten ur användning eller från marknaden. I tredsksituationer skall myndigheten kunna låta överlåtaren av produkten betala de kostnader dragandet av produkten från marknaden inneburit.

15 d §. Enligt stadgandet kan ett medel i marknadsövervakningen vara att den som för ut produkten på marknaden eller överlåter den för nyttjande kan åläggas informationsskyldighet.

15 e §. Enligt stadgandet kan förelägganden vid marknadsövervakningen förstärkas med vite.

23 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att den till sin ordalydelse bättre än nu motsvarar den princip om den fria rörligheten för varor som Europeiska gemenskaper uppställer. Ändringen av paragrafens 1 mom. är teknisk.

3. Beredningen av propositionen

Lagförslaget grundar sig på EES-avtalet och har alltså beretts parallellt med avtalsförhandlingarna.

Förslaget har behandlats i arbetarskyddsdelegationen, i delegationen för beredning av arbetarskyddsbestämmelser, i delegationen för arbetarskydd beträffande kemiska ämnen och i delegationen för arbetarskydd inom transportsektorn. I dessa är representerade såväl de

viktigaste arbetsmarknadsorganisationerna som myndigheterna för detta område samt tillverkarna och importörerna. Därtill har man skilt förhandlat med arbetsmarknadsorganisationerna.

4. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Propositionen grundar sig på avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och de förpliktelser detta medför för Finland.

De föreslagna ändringarna preciserar och klargör gällande lagstiftning på ett sätt som inte innebär kostnader. Ett effektivare arbetarskydd minskar därtill skador på grund av undermålig arbetsmiljö och de kostnader dessa medför.

5. Ikraftträdande

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt det föreslagna ikraftträdelsestadgandet skall ikraftträdelsepunkten fastställas genom förordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om skydd i arbete

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbetet (299/58) 29 § 3 mom., sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (27/87)

ändras 9 § 3 och 4 mom., 9 b §, 10 § 1 mom. 7 punkten och 3 mom., mellanrubriken före 11 §, 11 § 2 mom., 21 § 1 mom., 24 §, 27 a § 3 och 5 mom., 34 § 3 mom., 35 §, 40 § 1 och 2 mom. samt 40 a och 47 §§

av dessa lagrum 9 § 3 och 4 mom., 9 b §, 11 § 2 mom., 27 a § 3 och 5 mom., 34 § 3 mom. och 40 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 16 januari 1987 och 40 a § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och lag av den 17 september 1976 (789/76), samt

fogas till lagen en ny 3 § i stället för den 3 § som upphävts genom lag av den 16 januari 1987, till 9 §, sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., till 10 § ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., till 11 §, sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 1 mom., varvid de nuvarande 1 mom. och det ändrade 2 mom. blir 2 och 3 mom., till 14 § ett nytt 2 mom., till 20 § ett nytt 4 mom., till 27 a §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom., varvid paragrafens nuvarande 2—5 mom. blir 3—6 mom., till 34 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. blir 4 mom. och till 40 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

3 §

Arbetsgivaren kan för fullgörande av sina uppgifter enligt denna lag sätta en eller flera personer i sitt ställe. En ställföreträdarens uppgifter skall bestämmas med tillräcklig noggrannhet med beaktande av företagets storlek, verksamhetens art och övriga omständigheter.

ordningar som föreskrivits mot olycksfall och ohälsa samt även annars i enlighet med handledning och arbetsgivarens anvisningar sörja för sin egen och övriga arbetstagares säkerhet och hälsa i arbetet, om hans arbete inverkar på dem.

Arbetsgivaren och arbetstagarna skall samarbeta för upprätthållande och förbättrande av arbetarskyddet på arbetsplatsen. Arbetsgivaren skall sörja för att arbetstagarna i tillräckligt god tid får behövlig information om sådant som inverkar på säkerheten och hälsan på arbetsplatsen och att dessa frågor på behörigt sätt och i tillräckligt god tid behandlas mellan arbetsgivaren och arbetstagarna eller en företrädare för dem.

Arbetsgivares och arbetstagares allmänna förpliktelser

9 §

Arbetsgivaren skall för den verksamhet som behövs för främjande av säkerhet och hälsa ha ett program som omfattar behoven att utveckla arbetsförhållandena på arbetsplatsen och verkningarna av faktorerna i anslutning till arbetsmiljön. De säkerhets- och hälsomålsättningar som kan härledas ur verksamhetsprogrammet skall beaktas vid planeringen och utvecklandet av arbetsplatsen, och de skall behandlas med arbetstagarna eller företrädare för dem.

Beaktande av arbetstagarnas förutsättningar vid dimensioneringen av arbete och arbetsredskap

9 b §

Arbetena och arbetsredskapen samt de maskiner, anordningar och behövliga hjälpmedel som används i arbetet skall dimensioneras och placeras så att de med beaktande av arbetstagarnas fysiska och psykiska förutsättningar gör det möjligt att utföra arbetet på ett ändamålsenligt sätt. Vid arrangemangen skall vid behov

Varje arbetstagare skall noggrant fullgöra de skyldigheter som anges i denna lag och vad som stadgas eller bestäms med stöd av den. Arbetstagaren skall också använda skyddsan-

beaktas handikappade och andra arbetstagare vilkas säkerhet och hälsa i arbetet förutsätter särskilda åtgärder.

Föreskrifter angående hygien

10 §

På arbetsplatsen eller i dess omedelbara närhet skall, därest det med hänsyn till arbetstagarnas antal eller arbetets beskaffenhet och varaktighet är nödigt, finnas tillräckligt med:

7) vilorum eller vistelseutrymmen för vila och pauser, om särskilda förhållanden kräver det.

Gravida kvinnor skall vid behov ha möjlighet att vila i vilorummet eller något annat lämpligt utrymme.

I fråga om de utrymmen som är avsedda att nyttjas av arbetstagarna skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas om ventilation, belysning, temperatur, fuktighet och renlighet samt brandsäkerhet i arbetsrum. I synnerhet i vilorum och vistelseutrymmena skall ickerökare genom ändamålsenliga åtgärder skyddas mot tobaksrök.

Arbetsrummets konstruktioner och rymlighet

11 §

Arbetsrummets konstruktioner och material skall vara säkra och hygieniska samt kunna behandlas, iståndsättas och rengöras på ett tryggt sätt.

Arbetskyddsbyrån i respektive arbetarskyddsdistrikt kan för viss tid eller tills vidare bevilja skolor och anstalter som avses i 1 § 2 mom. 2 och 3 punkten undantag från de i 2 mom. nämnda skyldigheterna i fråga om arbete som avses i nämnda punkter, förutsatt att det på annat sätt dragits försorg om att arbetsförhållandena är säkra och inte leder till ohälsa.

Temperatur och fuktighet

14 §

Fönster och glasväggar i arbetsrum skall med beaktande av arbetet och arbetets art vara

av sådant material eller så skyddade att arbetstagarna i sitt arbete inte blir utsatta för skadlig solvärme.

Personlig skyddsutrustning

20 §

Skyddsutrustningen skall underhållas och granskas med jämna mellanrum.

21 §

Arbetstagaren skall omsorgsfullt och i enlighet med anvisningarna utnyttja och vårda den personliga skyddsutrustning som tillhandahållits honom.

24 §

En arbetslokal skall vara försedd med tillräckligt många på behörigt sätt utmärkta, tydligt skönjbara och lätt tillgängliga utgångar eller räddningsvägar vilka leder till jordytan i fria luften och vilka alltid skall hållas fria. De skall förses med behövlig nödbelysning.

Utgångarna som avses i 1 mom. skall under den tid arbete utförs eller människor annars vistas på arbetsplatsen hållas olåsta och lätt kunna öppnas från vartdera hållet, och de får inte vara försedda med skjut- eller svängdörrar.

Lyft- och flyttningsarbeten samt trafik på arbetsplatsen

27 a §

Lastbryggor och lastningsplattformar samt körramper skall dimensioneras enligt de lass som skall transporteras samt enligt de flyttnings- och lyftanordningar som används. En lastbrygga skall ha åtminstone en utgång samt behövligt antal förbindelseleder. Fara för att arbetstagar faller ned skall vid behov avvärjas med räck eller andra motsvarande skyddsanordningar.

För att minska farorna i anslutning till lyft, transporter och flyttningar skall, utöver vad som stadgas i 1—3 mom.,

1) då lyftanordningar används, ses till att lyftanordningarna och lyfthjälpmidlen är i behörigt skick och lämpliga för ändamålet;

2) ses till att lasten är säkert fastgjord och att den har tillräckligt stöd och är i balans;

3) utrymme reserveras för lyftet så att fara inte föreligger för att lasten skall fastna under lyftet;

4) lyften planeras så att onödig trafik inte förekommer under lasten eller på riskområdet medan lyft pågår;

5) då lyft- och transportanordningar används som arbetsplattform eller annars på ett sätt som avviker från deras egentliga ändamål, särskild uppmärksamhet fästas vid åtgärder som tryggar säkerheten; samt

6) då lyftanordningar används, ses till att kör- och lyftunderlaget är tillräckligt bärande och jämt så att fara inte föreligger för att lyftfordonen eller lyftanordningarna stjälpas eller mister balansen.

Vid lyft och flyttning av personer skall stadgandena i 1—5 mom. i tillämpliga delar iakttas.

Undervisning och anvisningar

34 §

Arbetsgivaren skall försäkra sig om att utomstående arbetsgivare som låter utföra arbete på hans arbetsplats och att på arbetsplatsen arbetande utomstående arbetsgivares arbetstagare har fått tillräcklig information och tillräckliga anvisningar om arbetsplatsens faror och olägenheter i anslutning till arbetet.

Arbete som kan medföra synnerlig fara för olycksfall eller ohälsa eller brand får inte ens tillfälligt utföras av någon annan än en därtill kompetent och omsorgsfull person eller under hans omedelbara uppsikt av en annan arbetstagare. Arbetsgivaren skall genom ändamålsenliga åtgärder försäkra sig om att endast dessa arbetstagare har tillträde till ifrågavarande farliga område.

Fel och bristfälligheter

35 §

Arbetstagaren skall ofördröjligen underrätta arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare och arbetarskyddsfullmäktige, om en sådan finns, om sådana fel och bristfälligheter hos maskiner, anordningar, arbets- eller skyddsredskap eller arbetsförhållanden som han observerat

och som han inte själv kan avhjälpa. Arbetsgivaren skall meddela vilka åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas med anledning av arbetstagarens anmälan. Arbetstagaren har rätt att även annars föreslå behövliga korrigeringar för arbetsgivaren.

Skyldigheter för vissa andra än arbetsgivare

40 §

En tillverkare, importör eller försäljare av en maskin, ett redskap eller någon annan teknisk anordning samt den som för ut en sådan anordning på marknaden eller överlämnar den till någon annan för begagnande skall var för sig se till att

1) anordningen, då den här i landet förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande, inte medför fara eller ohälsa, när den används för avsett ändamål,

2) anordningen är planerad, tillverkad och vid behov kontrollerad i enlighet med vad som särskilt stadgats eller bestämts om den, och

3) anordningen har de skyddsanordningar som behövs vid sedvanlig användning samt åtföljs av behövliga märkningar och annan utredning över att anordningen uppfyller kraven.

Med anordningen skall levereras behövliga anvisningar om hur den skall monteras, användas och underhållas. Anvisningarna skall vid behov innehålla instruktioner om rengöring, sedvanliga reparationer och regleringar samt om åtgärder vid sedvanliga störningar. Dessa arbeten skall beaktas även då behovet av skyddsanordningar övervägs.

Anordningen får ställas ut, även om den inte uppfyller ovan i denna paragraf uppställda krav, förutsatt att det genom en tydlig påskrift anges att den inte får överlämnas till annan för begagnande innan den uppfyller kraven. Det skall dessutom ses till att anordningen kan demonstreras på ett säkert sätt.

40 a §

En tillverkare, importör eller försäljare av en kemikalie eller en produkt som innehåller en kemikalie samt den som för ut en kemikalie eller en produkt som innehåller en kemikalie på marknaden eller överlämnar den för begagnande skall var för sig se till att

1) en kemikalies emballage och produkter som innehåller en kemikalie eller produkternas

emballage märks med uppgifter som är behövlige för identifiering och säker användning av produkt,

2) farliga kemikalier klassificeras och emballagen förses med varningspåskrifter och nödvändiga uppgifter om kemikaliernas sammansättning och egenskaper,

3) farliga kemikalier och produkter som innehåller farliga kemikalier förvaras och överläts i säkra och hållbara förpackningar, och att

4) angående en kemikalie som förorsakar fara och används i industriell verksamhet eller industriellt yrke ges ett skyddsinformationsblad till mottagaren.

Den som på marknaden för ut en kemikalie eller en produkt som innehåller en kemikalie eller överlämnar den för begagnande skall skaffa de uppgifter om kemikalies fysikaliska och kemiska egenskaper samt dess inverkan på hälsan som skäligen kan fås och som är tillräckliga för att bedöma kemikalies hälsorisker enligt denna lag, för att klassificera och märka kemikalien samt för att utarbeta ett skyddsinformationsblad.

Om i en maskin eller anordning som permanent del ingår en farlig kemikalie, skall maskinen eller anordningen märkas med ämnets

namn samt, med tanke på användningen och olycksituationer, förses med en behövlige märkning om ämnets farlighet. Med maskinen eller anordningen skall levereras behövlige bruks- och säkerhetsanvisningar om kemikalien.

47 §

Statsrådet meddelar vid behov närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag samt om konstaterande av om kraven uppfylls.

Om klassificering, förpackning, skyddsinformationsblad, märkning av kemikalier, lämnande av uppgifter om kemikalier samt begränsningar och förbud enligt 40 a § meddelas närmare föreskrifter enligt vad som särskilt stadgas.

Statsrådet kan i sitt beslut som avses i 1 mom. överföra utfärdandet av bestämmelser om noggrannare tekniska detaljer och av nödvändiga procedurbestämmelser på det ministerium som ärendet gäller.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

De föreskrifter som meddelats med stöd av lagen om skydd i arbete innan denna lag träder i kraft gäller tills annat föreskrivs.

2.

Lag

om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskydds-
ärenden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 februari 1973 om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73) 1 § 2 mom., 9 § 2 mom., 15 § 4 mom., och 23 §, av dessa lagrum 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (29/87) samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 16 januari 1987, nya 3 och 4 mom., till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till lagen nya 15 a—15 e §§ som följer:

1 §

En arbetarskyddsmyndighet har rätt att förrätta inspektioner som gäller arbetarskyddet på arbetsställen och andra för övervakningen nödvändiga objekt och rätt att vid behov anlita sakkunniga för undersökningar av arbetarskyddet på de ställen som är föremål för inspektion.

Om den som förrättar inspektion av arbetarskyddet används i denna lag benämningen förrättare av inspektion och om sakkunnig som avses i denna paragraf förrättare av undersökning.

Med produkt avses i denna lag en maskin, ett redskap eller en teknisk anordning eller ett tekniskt föremål samt en kemikalie eller ett föremål eller en anordning som innehåller en kemikalie.

4 §

En förrättare av inspektion eller undersökning har även rätt att få tillträde till platser där produkter som är avsedda att föras ut på marknaden eller överlämnas för begagnande tillverkas eller förvaras, samt rätt att ta prover av produkterna. Om inspektion eller undersökning gäller annars vad som stadgas i 3 § och i 1 mom. i denna paragraf.

9 §

Arbetar flera än en arbetsgivares arbetstagarare på samma arbetsställe skall arbetsgivarna sinsemellan samarbeta i syfte att främja arbetarskyddet, varvid de även äger rätt att överenskomma om tillsättande av en gemensam arbetarskyddschef. På ett sådant arbetsställe skall huvudentreprenören eller en arbetsgivare i mot-

svarande ställning vidta lämpliga åtgärder i syfte att ordna samarbetet.

15 §

Om inte något annat följer av 15 a—15 e §§, kan förfarande enligt denna paragraf tillgripas även mot den som utan att vara arbetsgivare, i lag som rör arbetarskyddet har förpliktats att iakttaga stadgandena rörande arbetarskyddet.

15 a §

Observeras vid inspektion eller annars att en produkt inte uppfyller de krav som ställts på den, kan arbetsministeriet meddela förbud mot att den förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande tills bristfälligheten avhjälpes. I stället för förbud kan arbetsministeriet utfärda begränsningar eller uppställa villkor för att produkten får föras ut på marknaden eller överlämnas för begagnande.

Om det finns grundad anledning att misstänka att en produkt strider mot bestämmelserna, kan arbetsministeriet tills vidare förbjuda att produkten förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande, tills det utretts att produkten uppfyller kraven.

Om ärendet inte tål uppskov, kan förrättaren av inspektion meddela ett sådant temporärt förbud som avses i 1 och 2 mom. Ärendet skall då i brådskande ordning hänskjutas till arbetsministeriet.

15 b §

Trots att en produkt är märkt eller godkänd på behörigt sätt kan arbetsministeriet meddela ett förbud enligt 15 a § eller utfärda begränsningar eller uppställa villkor för att produkten förs ut på marknaden eller överlämnas för

begagnande, om det på goda grunder kan visas att produkten medför fara för en arbetstagare.

15 c §

Arbetsministeriet kan i de fall som avses i 15 a § 1 och 2 mom. och 15 b § ålägga en tillverkare, importör, försäljare eller någon annan som fört ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande att dra bort produkten från marknaden eller ta den ur bruk. Den som fört ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande svarar för de kostnader denna åtgärd medför.

15 d §

Om arbetsministeriet har meddelat förbud eller utfärdat begränsning eller uppställt villkor enligt 15 a § eller 15 b § eller utfärdat förordnande enligt 15 c §, kan ministeriet förplikta den som för ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande att på lämpligt sätt informera om åtgärden samt om produktinnehavarens rättigheter.

15 e §

Arbetsministeriet kan ålägga den som fört ut produkten på marknaden eller överlämnat den

för begagnande att vidta de åtgärder som nämns i 15 a—15 d §§ vid vite eller en åtgärd som avses i 15 c § vid äventyr att det som lämnats ogjort utförs på den försumliges bekostnad.

23 §

En tillverkare och importör av eller en installationsaffär för eller en försäljare av en produkt kan åläggas att göra anmälan om produkten till arbetarskyddsmyndigheten. Angående ibruktagandet av arbetsmetod, med vilken fara till liv eller hälsa kan vara förenad, kan vederbörande åläggas skyldighet att göra likadan anmälan.

För att säkerställa en säker användning av en produkt eller arbetsmetod som avses i 1 mom. kan den arbetarskyddsmyndighet som saken gäller bestämma att installations-, ibruktagnings- och underhållsinspektioner eller andra behövliga inspektioner i anslutning till användningen skall förrättas, om inte det särskilt har bestämts att en sådan inspektion skall förrättas.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

Helsingfors den 20 juli 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Elisabeth Rehn

1.

Lag**om ändring av lagen om skydd i arbete**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbetet (299/58) 29 § 3 mom., sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (27/87)

ändras 9 § 3 och 4 mom., 9 b §, 10 § 1 mom. 7 punkten och 3 mom., mellanrubriken före 11 §, 11 § 2 mom., 21 § 1 mom., 24 §, 27 a § 3 och 5 mom., 34 § 3 mom., 35 §, 40 § 1 och 2 mom. samt 40 a och 47 §§

av dessa lagrum 9 § 3 och 4 mom., 9 b §, 11 § 2 mom., 27 a § 3 och 5 mom., 34 § 3 mom. och 40 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 16 januari 1987 och 40 a § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och lag av den 17 september 1976 (789/76), samt

fogas till lagen en ny 3 § i stället för den 3 § som upphävts genom lag av den 16 januari 1987, till 9 §, sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., till 10 § ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., till 11 §, sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 1 mom., varvid de nuvarande 1 mom. och det ändrade 2 mom. blir 2 och 3 mom., till 14 § ett nytt 2 mom., till 20 § ett nytt 4 mom., till 27 a §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom., varvid paragrafens nuvarande 2—5 mom. blir 3—6 mom., till 34 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. blir 4 mom. och till 40 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lag

Förslag

3 §

Arbetsgivaren kan för fullgörande av sina uppgifter enligt denna lag sätta en eller flera personer i sitt ställe. En ställföreträdarens uppgifter skall bestämmas med tillräcklig noggrannhet med beaktande av företagets storlek, verksamhetens art och övriga omständigheter.

Arbetsgivares och arbetstagares allmänna förpliktelser

9 §

Arbetsgivaren skall för den verksamhet som behövs för främjande av säkerhet och hälsa ha ett program som omfattar behoven att utveckla arbetsförhållandena på arbetsplatsen och verkningarna av faktorerna i anslutning till arbetsmiljön. De säkerhets- och hälsomålsättningar som kan härledas ur verksamhetsprogrammet skall beaktas vid planeringen och utvecklandet av arbetsplatsen, och de skall behandlas med arbetstagarna eller företrädare för dem.

Gällande lydelse

Arbetstagare bör noggrant fullgöra de skyldigheter denna lag och med stöd av densamma utfärdade *ordningsregler* åvälva honom, så och följa *nedan åsyftade skyddföreskrifter* samt använda föreskrivna skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa ävensom i övrigt i arbetet iakttaga tillbörlig försiktighet.

Arbetsgivare och arbetstagare skola samarbeta för upprätthållande och förbättrande av arbetsskyddet på arbetsplatsen.

Föreslagen lydelse

Varje arbetstagare skall noggrant fullgöra de skyldigheter som anges i denna lag och vad som stadgas eller bestäms med stöd av den. Arbetstagaren skall också använda skyddsanordningar som föreskrivits mot olycksfall och ohälsa samt *även annaras i enlighet med handledning och arbetsgivarens anvisningar sörja för sin egen och övriga arbetstagares säkerhet och hälsa i arbetet, om hans arbete inverkar på dem.*

Arbetsgivaren och arbetstagarna skall samarbeta för upprätthållande och förbättrande av arbetarskyddet på arbetsplatsen. *Arbetsgivaren skall sörja för att arbetstagarna i tillräckligt god tid får behövlig information om sådant som inverkar på säkerheten och hälsan på arbetsplatsen och att dessa frågor på behörigt sätt och i tillräckligt god tid behandlas mellan arbetsgivaren och arbetstagarna eller en företrädare för dem.*

Beaktande av arbetstagarnas förutsättningar vid dimensioneringen av arbete och arbetsredskap

9 b §

Arbetena och arbetsredskapen samt de maskiner och anordningar som används i arbetet skall dimensioneras och placeras så, att de med beaktande av arbetstagarnas fysiska och psykiska förutsättningar gör det möjligt att utföra arbetet på ett ändamålsenligt sätt.

9 b §

Arbetena och arbetsredskapen samt de maskiner, anordningar *och behövliga hjälpmedel* som används i arbetet skall dimensioneras och placeras så att de med beaktande av arbetstagarnas fysiska och psykiska förutsättningar gör det möjligt att utföra *arbetet* på ett ändamålsenligt sätt. *Vid arrangemangen skall vid behov beaktas handikappade och andra arbetstagare vilkas säkerhet och hälsa i arbetet förutsätter särskilda åtgärder.*

Föreskrifter angående hygien

10 §

På arbetsplatsen eller i dess omedelbara närhet skall, därest det med hänsyn till arbetstagarnas antal eller arbetets beskaffenhet och varaktighet är nödigt, finnas tillräckligt med:

1) dugligt dricksvatten;

7) då särskilda förhållanden det påkalla, utrymmen för vistelse under fri- och väntetid.

10 §

På arbetsplatsen eller i dess omedelbara närhet skall, därest det med hänsyn till arbetstagarnas antal eller arbetets beskaffenhet och varaktighet är nödigt, finnas tillräckligt med:

7) *vilorum eller vistelseutrymmen för vila och pauser, om särskilda förhållanden kräver det.*

Gravida kvinnor skall vid behov ha möjlighet att vila i vilorummet eller något annat lämpligt utrymme.

Gällande lydelse

I fråga om de utrymmen, som äro avsedda att nyttjas av arbetstagarna, skall i tillämpliga delar iakttagas, vad angående ventilation, belysning, temperatur, fuktighet och renlighet samt brandsäkerhet i arbetsrum nedan stadgas.

Föreslagen lydelse

I fråga om de utrymmen som är avsedda att nyttjas av arbetstagarna skall i tillämpliga delar iakttagas vad som stadgas om ventilation, belysning, temperatur, fuktighet och renlighet samt brandsäkerhet i arbetsrum.

I synnerhet i vilo- och vistelseutrymmena skall ickerökare genom ändamålsenliga åtgärder skyddas mot tobaksrök.

Arbetsrummets rymlighet

11 §

Arbetskyddsbyrån i respektive arbetarskyddsdistrikt kan för viss tid eller tills vidare bevilja skolor och anstalter som avses i 1 § 2 mom. 2 och 3 punkten undantag från i 1 mom. nämnda skyldigheterna i fråga om arbete som avses i nämnda punkter, förutsatt att det på annat sätt dragits försorg om att arbetsförhållandena inte är osäkra och ohälsosamma.

Arbetsrummets konstruktioner och rymlighet

11 §

Arbetsrummets konstruktioner och material skall vara säkra och hygieniska samt kunna behandlas, istandsättas och rengöras på ett tryggt sätt.

Arbetskyddsbyrån i respektive arbetarskyddsdistrikt kan för viss tid eller tills vidare bevilja skolor och anstalter som avses i 1 § 2 mom. 2 och 3 punkten undantag från de i 2 mom. nämnda skyldigheterna i fråga om arbete som avses i nämnda punkter, förutsatt att det på annat sätt dragits försorg om att arbetsförhållandena är säkra och inte leder till ohälsa.

Temperatur och fuktighet

14 §

Fönster och glasväggar i arbetsrum skall med beaktande av arbetet och arbetets art vara av sådant material eller så skyddade att arbetstagarna i sitt arbete inte blir utsatta för skadlig solvärme.

Personlig skyddsutrustning

20 §

Skyddsutrustningen skall underhållas och granskas med jämna mellanrum.

21 §

Arbetstagare är skyldig att omsorgsfullt vårda sig om personlig skyddsutrustning, som givits honom för begagnande, samt ofördröjligen underrätta arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare om felaktigheter eller bristfälligheter, som däri till äventyrs yppats.

21 §

Arbetstagaren skall omsorgsfullt och i enlighet med *anvisningarna utnyttja* och vårda den personliga skyddsutrustning som tillhandhållits honom.

Gällande lydelse

24 §

Arbetslokal skall vara försedd med tillräckligt många tydligt skönjbara och lätt tillgängliga utgångar eller räddningsvägar, vilka leda till jordytan i fria luften och vilka alltid böra hållas fria. *Dörrar från arbetslokal skola lätt kunna öppnas inifrån och i allmänhet öppna sig utåt.*

Föreslagen lydelse

24 §

En arbetslokal skall vara försedd med tillräckligt många på *behörigt sätt utmärkta*, tydligt skönjbara och lätt tillgängliga utgångar eller räddningsvägar vilka leder till jordytan i fria luften och vilka alltid skall hållas fria. *De skall förses med behövlig nödbelysning.*

Utgångarna som avses i 1 mom. skall under den tid arbete utförs eller människor annars vistas på arbetsplatsen hållas olåsta och lätt kunna öppnas från vardera hållet, och de får inte vara försedda med skjut- eller svängdörrar.

*Lyft- och flyttningsarbeten samt trafik
på arbetsplatsen*

27 a §

Lastbryggor och lastningsplattformar samt körramper skall dimensioneras enligt de lass som skall transporteras samt enligt de flyttnings- och lyftanordningar som används. En lastbrygga skall ha åtminstone en utgång samt behövligt antal förbindelseleder. Fara för att arbetstagar faller ned skall vid behov avvärijas med räck eller andra motsvarande skyddsanordningar.

För att minska farorna i anslutning till lyft, transporter och flyttningar skall, utöver vad som stadgas i 1 och 2 mom.,

1) då lyftanordningar används, ses till att lyftanordningarna och lyfthjälpmidlen är i behörigt skick och lämpliga för ändamålet;

2) ses till att lasten är säkert fastgjord och att den har tillräckligt stöd och är i balans;

3) utrymme reserveras för lyftet så att fara inte föreligger för att lasten skall fastna under lyftet;

4) lyften planeras så att onödig trafik inte förekommer under lasten eller på riskområdet medan lyft pågår;

5) då lyft- och transportanordningar används som arbetsplattform eller annars på ett sätt som avviker från deras egentliga ändamål, särskild uppmärksamhet fästas vid åtgärder som tryggar säkerheten; samt

6) då lyftanordningar används, ses till att kör- och lyftunderlaget är tillräckligt bärande och jämnt så att fara inte föreligger för att

För att minska farorna i anslutning till lyft, transporter och flyttningar skall, utöver vad som stadgas i 1—3 mom.,

1) då lyftanordningar används, ses till att lyftanordningarna och lyfthjälpmidlen är i behörigt skick och lämpliga för ändamålet;

2) ses till att lasten är säkert fastgjord och att den har tillräckligt stöd och är i balans;

3) utrymme reserveras för lyftet så att fara inte föreligger för att lasten skall fastna under lyftet;

4) lyften planeras så att onödig trafik inte förekommer under lasten eller på riskområdet medan lyft pågår;

5) då lyft- och transportanordningar används som arbetsplattform eller annars på ett sätt som avviker från deras egentliga ändamål, särskild uppmärksamhet fästas vid åtgärder som tryggar säkerheten; samt

6) då lyftanordningar används, ses till att kör- och lyftunderlaget är tillräckligt bärande och jämnt så att fara inte föreligger för att

Gällande lydelse

lyftfordonen eller lyftanordningarna stjälp
eller mister balansen.

Vid lyft och flyttning av personer skall stadgandena i 1—4 mom. i tillämpliga delar iakttas.

Föreslagen lydelse

lyftfordonen eller lyftanordningarna stjälp
eller mister balansen.

Vid lyft och flyttning av personer skall stadgandena i 1—5 mom. i tillämpliga delar iakttas.

Maskiner och anordningar

29 §

Är om skyddsteknisk besiktning av ovan i 1 mom. avsedda anordningar ej särskilt stadgat, må besiktning före ibrukttagandet och därefter periodiskt påbjudas.

(3 mom. upphävs)

Undervisning och anvisningar

34 §

Arbete, som kan medföra synnerlig fara för olycksfall eller ohälsa eller brand, må ej ens tillfälligtvis utföras av annan än därtill kompetent, omsorgsfull person eller under sådan persons omedelbara uppsikt av annan arbetstagare.

Arbetsgivaren skall försäkra sig om att utomstående arbetsgivare som låter utföra arbete på hans arbetsplats och att på arbetsplatsen arbetande utomstående arbetsgivarers arbetstagare har fått tillräcklig information och tillräckliga anvisningar om arbetsplatsens faror och olägenheter i anslutning till arbetet.

Arbete som kan medföra synnerlig fara för olycksfall eller ohälsa eller brand får inte ens tillfälligt utföras av någon annan än därtill kompetent och omsorgsfull person eller under hans omedelbara uppsikt av en annan arbetstagare. Arbetsgivaren skall genom ändamålsenliga åtgärder försäkra sig om att endast dessa arbetstagare har tillträde till ifrågavarande farliga område.

Fel och bristfälligheter

35 §

Arbetstagare skall ofördröjligen underrätta arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare om sådana fel och bristfälligheter hos de maskiner, anordningar eller redskap han använder eller sköter, vilka kunna medföra fara för olycksfall eller ohälsa.

Arbetstagaren skall ofördröjligen underrätta arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare och arbetarskyddsfullmäktige, om en sådan finns, om sådana fel och bristfälligheter hos maskiner, anordningar, arbets- eller skyddsredskap eller arbetsförhållanden som han observerat och som han inte själv kan avhjälpa. Arbetsgivaren skall meddela vilka åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas med anledning av arbetstagarens anmälan. Arbetstagaren har rätt att

Gällande lydelse

40 §
Tillverkare, importör eller försäljare av maskin, redskap eller annan teknisk anordning ävensom den, vilken överlåter sådan anordning till annan för begagnande, skall tillse, att anordningen då den utlämnas för att tagas i bruk i landet eller för att försäljas eller utställas till påseende, är försedd med skyddsanordningar för sedvanligt begagnande och att den icke heller eljest, då den användes i arbete, för arbetstagare onödigtvis medför fara för olycksfall eller ohälsa. Med anordningen skola behöriga anvisningar för dess montering, användning och skötsel tillhandahållas.

Anvisningarna för montering, användning och skötsel av en anordning skall vid behov även innehålla instruktioner om rengöring, sedvanliga reparationer och regleringar samt om åtgärder vid sedvanliga störningar. Dessa arbeten skall beaktas även då behovet av skyddsanordningar övervägs.

40 a §

Tillverkare, importör eller försäljare av hälsofarligt ämne eller person, som överlåter dylikt ämne till annans nyttjande, skall vid behov tillse, att ämnet är åtföljt av från säkerhetssynpunkt nödvändiga uppgifter om ämnets sammansättning samt vederbörliga bruks- och säkerhetsanvisningar ävensom att ämnets förpackningar samt försäljnings- och bruksemballage äro försedda med erforderliga påskrifter.

Föreslagen lydelse

även annars föreslå behövliga korrigeringar för arbetsgivaren.

Skyldigheter för vissa andra än arbetsgivare

40 §

En tillverkare, importör eller försäljare av en maskin, ett redskap eller någon annan teknisk anordning samt den, som för ut en sådan anordning på marknaden eller överlämnar den till någon annan för begagnande skall var för sig se till att

1) anordningen, då den här i landet förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande, inte medför fara eller ohälsa, när den används för avsett ändamål,

2) anordningen är planerad, tillverkad och vid behov kontrollerad i enlighet med vad som särskilt stadgats eller bestämts om den, och

3) anordningen har de skyddsanordningar som behövs vid sedvanlig användning samt åtföljs av behövliga märkningar och annan utredning över att anordningen uppfyller kraven.

Med anordningen skall levereras behövliga anvisningar om hur den skall monteras, användas och underhållas. Anvisningarna skall vid behov innehålla instruktioner om rengöring, sedvanliga reparationer och regleringar samt om åtgärder vid sedvanliga störningar. Dessa arbeten skall beaktas även då behovet av skyddsanordningar övervägs.

Anordningen får ställas ut även om den inte uppfyller ovan i denna paragraf uppställda krav, förutsatt att det genom en tydlig påskrift anges att den inte får överlämnas till annan för begagnande innan den uppfyller kraven. Det skall dessutom ses till att anordningen kan demonstreras på ett säkert sätt.

40 a §

En tillverkare, importör eller försäljare av en kemikalie eller en produkt som innehåller en kemikalie samt den som för ut en kemikalie eller en produkt som innehåller en kemikalie på marknaden eller överlämnar den för begagnande skall var för sig se till att

1) en kemikalies emballage och produkter som innehåller en kemikalie eller produkternas emballage märks med uppgifter som är behövliga för identifiering och säker användning av produkt,

Gällande lydelse

På ämnets förpackningar samt försäljnings- och bruksemballage skola vid behov antecknas:

- 1) tillverkare och importör;
- 2) från säkerhetssynpunkt nödvändiga uppgifter om ämnets sammansättning; samt
- 3) erforderliga varningspåskrifter.

Ingår i en maskin eller anordning såsom en bestående del av den hälsofarligt ämne, skall maskinen eller anordningen vara märkt med namnet på detta ämne samt med tanke på maskinens eller anordningens användning och olycksfall med erforderlig påskrift om dess farlighet. Maskinen eller anordningen skall åtföljas av vederbörliga bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter i fråga om detta ämne.

Föreslagen lydelse

2) farliga kemikalier klassificeras och emballagen förses med varningspåskrifter och nödvändiga uppgifter om kemikaliernas sammansättning och egenskaper,

3) farliga kemikalier och produkter som innehåller farliga kemikalier förvaras och överläts i säkra och hållbara förpackningar, och att

4) angående en kemikalie som förorsakar fara och används i industriell verksamhet eller industriellt yrke ges ett skyddsinformationsblad till mottagaren.

Den som på marknaden för ut en kemikalie eller en produkt som innehåller en kemikalie eller överlämnar den för begagnande skall skaffa de uppgifter om kemikalies fysikaliska och kemiska egenskaper samt dess inverkan på hälsan som skäligen kan fås och som är tillräckliga för att bedöma kemikalies hälsorisker enligt denna lag, för att klassificera och märka kemikalien samt för att utarbeta ett skyddsinformationsblad.

Om i en maskin eller anordning som permanent del ingår farlig kemikalie, skall maskinen eller anordningen märkas med ämnets namn samt, med tanke på användningen och olycksituationer förses med en behövlig märkning om ämnets farlighet. Med maskinen eller anordningen skall levereras behövlige bruks- och säkerhetsanvisningar om kemikalien.

Särskilda stadganden

47 §

Statsrådet må utfärda ordningsföreskrifter angående tillämpningen av denna lag inom olika arbetsområden, och angående användning och besiktning av farliga maskiner, redskap, anordningar och ämnen samt andra bestämmelser angående verkställigheten av lagen.

Statsrådet meddelar vid behov närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag samt om konstaterande av om kraven uppfylls.

Om klassificering, förpackning, skyddsinformationsblad, märkning av kemikalier, lämnande av uppgifter om kemikalier samt begränsningar och förbud enligt 40 a § meddelas närmare föreskrifter enligt vad som särskilt stadgas.

Statsrådet kan i sitt beslut som avses i 1 mom. överföra utfärdandet av bestämmelser om noggrannare tekniska detaljer och av nödvändiga procedurbestämmelser på det ministerium som ärendet gäller.

Denna lag träder i kraft den vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

De föreskrifter som meddelats med stöd av lagen om skydd i arbete innan denna lag träder i kraft gäller tills annat föreskrivs.

2.

Lag

om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden

I enlighet med riskdagens beslut

ändras i lagen den 16 februari 1973 om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73) 1 § 2 mom., 9 § 2 mom., 15 § 4 mom., och 23 §, av dessa lagrum 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 16 januari 1987 (29/87) samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 16 januari 1987, nya 3 och 4 mom., till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till lagen nya 15 a—15 e §§ som följer:

Gällande lydelse

Förslag

1 §

En arbetarskyddsmyndighet har rätt att förrätta inspektioner som gäller arbetarskyddet på arbetsställen och rätt att vid behov anlita sakkunniga för undersökningar av arbetarskyddet på arbetsställen som är föremål för dess inspektion. Om den som förrättar inspektion av arbetarskyddet används i denna lag benämningen förrättare av inspektion och om sakkunnig som avses i detta moment benämningen förrättare av undersökning.

En arbetarskyddsmyndighet har rätt att förrätta inspektioner som gäller arbetarskyddet på arbetsställen och *andra för övervakningen nödvändiga objekt* och rätt att vid behov anlita sakkunniga för undersökningar av arbetarskyddet på de ställen som är föremål för inspektion.

Om den som förrättar inspektion av arbetarskyddet används i denna lag benämningen *förrättare av inspektion* och om sakkunnig som avses i denna *paragraf förrättare av undersökning*.

Med produkt avses i denna lag en maskin, ett redskap eller en teknisk anordning eller ett tekniskt föremål samt en kemikalie eller ett föremål eller en anordning som innehåller en kemikalie.

4 §

En förrättare av inspektion eller undersökning har även rätt att få tillträde till platser där produkter som är avsedda att föras ut på marknaden eller överlämnas för begagnande tillverkas eller förvaras, samt rätt att ta prover av produkterna. Om inspektion eller undersökning gäller annars vad som stadgas i 3 § och i 1 mom. i denna paragraf.

9 §

Arbetar flera än en arbetsgivares arbetstagarer på samma arbetsställe skall arbetsgivarna sinsemellan samarbeta i syfte att främja arbetarskyddet, varvid de även äger rätt att

9 §

Arbetar flera än en arbetsgivares arbetstagarer på samma arbetsställe skall arbetsgivarna sinsemellan samarbeta i syfte att främja arbetarskyddet, varvid de även äger rätt att

Gällande lydelse

överenskomma om tillsättande av en gemensam arbetarskyddschef.

15 §

I denna paragraf avsett förfarande kan användas även gentemot den som, utan att vara arbetsgivare, i lag som rör arbetarskyddet har förpliktats att iakttaga stadgandena rörande arbetarskyddet.

Föreslagen lydelse

överenskomma om tillsättande av en gemensam arbetarskyddschef. *På ett sådant arbetss-tälle skall huvudentreprenören eller en arbetsgi-vare i motsvarande ställning vidta lämpliga åtgärder i syfte att ordna samarbetet.*

15 §

Om inte något annat följer av 15 a—15 e §§, kan i denna paragraf avsett förfarande även användas gentemot den som, utan att vara arbetsgivare, i lag som rör arbetarskyddet har förpliktats att iakttaga stadgandena rörande arbetarskyddet.

15 a §

Observeras vid inspektion eller annars att en produkt inte uppfyller de krav som ställts på den, kan arbetsministeriet meddela förbud mot att den förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande tills bristfälligheten avhjälpes. I stället för förbud kan arbetsministeriet utfärda begränsningar eller uppställa villkor för att produkten får föras ut på marknaden eller överlämnas för begagnande.

Om det finns grundad anledning att misstänka att en produkt strider mot bestämmelserna, kan arbetsministeriet tills vidare förbjuda att produkten förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande, tills det utretts att produkten uppfyller kraven.

Om ärendet inte tål uppskov kan förrättaren av inspektion meddela ett sådant temporärt förbud som avses i 1 och 2 mom. Ärendet skall då i brådskande ordning hänskjutas till arbetsministeriet.

15 b §

Trots att en produkt är märkt eller godkänd på behörigt sätt kan arbetsministeriet meddela ett förbud enligt 15 a § eller utfärda begränsningar eller uppställa villkor för att produkten förs ut på marknaden eller överlämnas för begagnande, om det på goda grunder kan visas att produkten medför fara för en arbetstagare.

15 c §

Arbetsministeriet kan i de fall som avses i 15 a § 1 och 2 mom. och 15 b § ålägga en tillverkare, importör, försäljare eller någon annan som fört ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande att dra bort

Gällande lydelse

23 §
Tillverkare och importör av eller installationssaffär för maskin, redskap eller annan teknisk anordning samt tillverkare, importör eller säljare av farligt ämne kan åläggas att göra anmälan till social- och hälsovårdsministeriet om anordningen eller ämnet. Angående ibruktagandet av arbetsmetod, men vilken fara till liv eller hälsa kan vara förenad, kan vederbörande åläggas skyldighet att göra likadan anmälan.

Angående anordning eller ämne, som avses ovan i 1 mom., kan bestämmelse om inspektion utfärdas före ibruktagandet och därefter på bestämda tider, om icke angående förrättande av dylik inspektion är särskilt stadgat.

Föreslagen lydelse

produkten från marknaden eller ta den ur bruk. Den som fört ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande svarar för de kostnader denna åtgärd medför.

15 d §

Om arbetsministeriet har meddelat förbud eller utfärdat begränsning eller uppställt villkor enligt 15 a § eller 15 b § eller utfärdat förordnande enligt 15 c §, kan ministeriet förplikta den som för ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande att på lämpligt sätt informera om åtgärden samt om produktinnehavarens rättigheter.

15 e §

Arbetsministeriet kan ålägga den som fört ut produkten på marknaden eller överlämnat den för begagnande att vidta de åtgärder som nämns i 15 a—15 d §§ vid vite eller en åtgärd som avses i 15 c § vid äventyr att det som lämnats ogjort utförs på den försumliges bekostnad.

23 §

En tillverkare och importör av eller installationsaffär för eller en försäljare av en produkt kan åläggas att göra anmälan om produkten till arbetarskyddsmyndigheten. Angående ibruktagandet av arbetsmetod, med vilken fara till liv eller hälsa kan vara förenad, kan vederbörande åläggas skyldighet att göra likadan anmälan.

För att säkerställa en säker användning av en produkt eller arbetsmetod eller ämne som avses i 1 mom. kan den arbetarskyddsmyndighet som saken gäller bestämma att installations-, ibruktagnings- och underhållsinspektioner eller andra behövliga inspektioner i anslutning till användningen skall förrättas, om inte det särskilt har bestämts att en sådan inspektionen skall förrättas.

Denna lag träder i kraft den vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.